

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 24 maja 2016 r., rozszerzonym w piśmie procesowym z dnia 15 lipca 2016 r. i sprecyzowanym w pismach procesowych z dnia 6 lutego 2017 r. oraz 29 marca 2018 r., skierowanym przeciwko B. W., E. W. i S. W., Skarb Państwa reprezentowany przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł., wniósł o uznanie za bezskuteczną wobec strony powodowej, umowy darowizny zawartej w dniu 30 listopada 2011 r. (...) przed notariuszem P. L. w Kancelarii Notarialnej w Ł., mocą, której:

1) S. i E. małżonkowie W. darowali swojemu synowi B. W. prawo własności samodzielnego lokalu mieszkalnego, oznaczonego numerem (...), położonego na czwartej kondygnacji budynku wielomieszkaniowego w Ł. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 59,35 m⁽²⁾, dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą oznaczoną w repetytorium KW numerem (...) wraz ze związanym z własnością przedmiotowego lokalu mieszkalnego udziałem wynoszącym 5935/1165385 części wspólnych budynku i innych urządzeń oraz takim samym udziałem w prawie własności działki gruntu o numerze (...), na której znajduje się budynek mieszkalny, objętych księgą wieczystą o numerze (...), prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych;

2) obdarowany B. W. ustanowił na rzecz swoich rodziców S. i E. małżonków W. prawo bezpłatnego dożywotniego zamieszkiwania w stanowiącym przedmiot umowy darowizny lokalu mieszkalnym oznaczonym numerem (...) przy ul. (...) o łącznej powierzchni użytkowej 59,35 m², dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą oznaczoną w repetytorium KW numerem (...), na warunkach dotychczasowych, do końca życia uprawnionych,

w celu zaspokojenia przysługujących stronie powodowej w stosunku do S. W. wierzytelności pieniężnych:

a) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 rok wraz z należnymi odsetkami od zaległości podatkowych, kosztami upomnień i kosztami egzekucyjnymi, stwierdzonych wystawionym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. tytułem wykonawczym z dnia 8 grudnia 2016 r. o numerze (...) (pierwotnie z dnia 4 sierpnia 2011 r. o numerze (...)),

b) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2011 rok wraz z należnymi odsetkami od zaległości podatkowych, kosztami upomnień i kosztami egzekucyjnymi, stwierdzonych wystawionym przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. tytułem wykonawczym z dnia 28 lutego 2013 r. o numerze (...),

których łączna wysokość, uwzględniając należność główną i odsetki na dzień 7 lutego 2018 r. wynosi 58.006,86 zł.

Powód wniósł nadto o zasądzenie od każdego z pozwanych na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu strona powodowa wskazała, że wskutek dokonania zaskarżonej czynności prawnej, dłużnik strony powodowej S. W. stał się niewypłacalny w rozumieniu przepisów o skardze pauliańskiej – egzekucja prowadzona przeciwko niemu przez Naczelnika Urzędu Skarbowego dla Ł. w Ł. oraz przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi okazała się bezskuteczna. Podnosiła również, że w chwili zawarcia umowy darowizny S. W. posiadał wiedzę o istnieniu i wysokości swojego zadłużenia podatkowego względem Skarbu Państwa i mimo tego rozporządził swoim majątkiem w celu uniemożliwienia skierowania do tego majątku skutecznej egzekucji, działając w ten sposób ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Według strony powodowej, o zamiarze dłużnika wyjęcia jego majątku spod ewentualnej egzekucji świadczy nadto fakt, że równocześnie z umową darowizny, tj. w dniu 30 listopada 2011 r. przed tym samym notariuszem P. L., S. i E. małżonkowie W. zawarli umowę majątkową małżeńską ustanawiającą ustrój rozdzielności majątkowej (akt notarialny (...)). (pозew k. 2-18; pismo procesowe

15.07.2016 – rozszerzenie żądania pozwu k. 113-121; pismo procesowe z dnia 6.02.2017r. – sprecyzowanie żądania pozwu k. 194-196; pismo procesowe z dnia 29.03.2018r. – sprecyzowanie żądania pozwu k. 245-246)

W odpowiedzi na pozew z dnia 13 lipca 2016 r. E. W. i S. W. wnieśli o oddalenie powództwa w całości i obciążenie strony powodowej kosztami postępowania. Pozwani podnieśli zarzut braku legitymacji procesowej biernej uprawniającej ich do uczestnictwa w sprawie w charakterze strony pozwanej, wskazując, że jedyną osobą, która uzyskała korzyść majątkową na podstawie umowy darowizny z dnia 30 listopada 2011 r. jest ich syn B. W.. Wskazali, że rzeczywistą podstawą zawarcia umowy darowizny, była wola zabezpieczenia potrzeb życiowych B. W. oraz zapewnienie synowi i synowej J. W. możliwości pozyskania środków finansowych niezbędnych do spłaty zobowiązań pieniężnych z tytułu realizacji inwestycji dofinansowywanej przez Urząd Marszałkowski w Ł. w ramach projektu unijnego. Pozwani wskazali, że brak spłaty zaległości podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wobec Urzędu Skarbowego wynikał z problemów finansowych pozwanego S. W. na tle prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Podnosili, że B. W. nie posiadał wiedzy o zaległościach podatkowych ojca w stosunku do Urzędu Skarbowego. (odpowiedź na pozew E. W. k. 94-97; odpowiedź na pozew S. W. k. 103-106)

B. W. w odpowiedzi na pozew z dnia 28 lipca 2016 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda kosztów postępowania. Podniósł, że strona powodowa domaga się ochrony wiarygodności powstałej ze stosunku administracyjnoprawnego, podczas gdy ochrona prawa wierzycieli oparta na instytucji skargi pauliańskiej może dotyczyć jedynie wiarygodności cywilnoprawnych. Okoliczność powyższa niweluje, zdaniem pozwanego, uprawnienie strony powodowej do żądania ochrony na podstawie art. 527 k.c., wiarygodności pieniężnych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych. Pozwany oświadczył nadto, że nie miał świadomości istnienia zaległości podatkowych jego ojca S. W. względem Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł.. (odpowiedź na pozew B. W. k. 149-151)

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie. (pisma procesowe pozwanych: z dnia 30.03.2018 k. 248-249, z dnia 5.06.2018r. k. 268-269; stanowiska stron – protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018 k. 294-298)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. W. jest synem S. W. i E. W.. (okoliczność bezsporna)

W dniu 4 maja 2011 r. do Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. wpłynęła informacja o wysokości dochodu (poniesionej straty) z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz zeznanie podatkowe złożone przez S. W. o wysokości dochodu (poniesionej straty) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w roku podatkowym 2010 (PIT-36L), w którym dłużnik zadeklarował podatek należny do zapłaty za dany rok podatkowy w kwocie 108.625 zł. (PIT/B k. 41; PIT-36L k.39-40)

Z uwagi na to, że S. W. nie uregulował w terminie zadeklarowanej należności, Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. pismem z dnia 1 lipca 2011 r., doręczonym pozwanemu w dniu 19 lipca 2011 r., wezwał dłużnika do zapłaty należności podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 rok w kwocie 108.633,80 zł. S. W. nie wywiązał się z nałożonego nań zobowiązania. (wezwanie do zapłaty k. 43; potwierdzenie doręczenia k. 44-44v.; zeznania S. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:05:14 k. 294v.])

Zwłoka w spłacie opisanych wyżej należności podatkowych wynikała z problemów finansowych, w jakie popadł S. W. w 2011 r. w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą w postaci firmy o nazwie (...), świadczącej usługi budowlane i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o nazwie (...), zajmującej się zabezpieczeniami przeciwpożarowymi, a wynikającymi z trudności z wyegzekwowaniem od kontrahentów zapłaty za świadczone usługi. W efekcie S. W. utracił płynność finansową. Pozwany nie miał środków na uregulowanie własnych zobowiązań za zakupione w hurtowniach materiały niezbędne do prowadzenia działalności. Przed 2011 rokiem S. W. regularnie wywiązywał się z obowiązku zapłaty należności podatkowych. S. W. był świadomy faktu i wysokości zaległości względem Skarbu Państwa - Urzędu Skarbowego Ł. w Ł.. Bez zastrzeżeń przyjął do wiadomości treść wezwania do zapłaty, którego odbiór pokwitował w dniu 19 lipca 2011 r. B. W. od 2003 roku współpracuje z ojcem, wykonuje na rzecz

jego firmy symulacje komputerowe, co jakiś czas jest podwykonawcą. Pozwany wiedział o problemach finansowych ojca w 2011 roku. S. W. mówił synowi o trudnościach z egzekwowaniem należności od kontrahentów za świadczone usługi. B. W. miał świadomość tego, że ojciec, chcąc utrzymać możliwość zarabiania pieniędzy, w pierwszej kolejności, przed spłatą należności podatkowych, rozliczał się z własnymi pracownikami i dostawcami. (informacja z (...) k. 135; zeznania S. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:05:14 k. 294v.]; zeznania B. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:48:54 k. 297v.]

Zaległości podatkowe S. W. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 r. zostały stwierdzone wystawionym w dniu 4 sierpnia 2011 r. tytułem wykonawczym o numerze SM (...) (uznanym za doręczony dłużnikowi z dniem 28 września 2011 r.). (tytuł wykonawczy k. 24-25 wraz z potwierdzeniem wysłania listem poleconym k. 26)

Powyższy tytuł wykonawczy stał się podstawą egzekucji objętych nim należności. Czynności egzekucyjne podjęte we własnym zakresie przez wierzyciela, polegające na zajęciu na podstawie zawiadomienia z dnia 8 września 2011 r. prawa majątkowego stanowiącego wiarygodność z rachunku bankowego dłużnika w Banku (...) S.A., okazały się bezskuteczne wobec zbiegu z egzekucją sądową i brakiem środków pieniężnych na koncie dłużnika. (zawiadomienie wierzyciela o zajęciu rachunku bankowego z dnia 8.09.2011 r. k. 48; informacja banku z dnia 14.09.2011 r. k. 50)

Korespondencja z Urzędu Skarbowego wysyłana była na adres zamieszkania S. W.: Ł. ul. (...), wskazany przez pozwanego w zeznaniu podatkowym PIT-36L, będący jednocześnie adresem siedziby firmy pozwanego – (...). (okoliczność bezsporna; informacja z (...) k. 135; wezwanie do zapłaty k. 43; potwierdzenie doręczenia k. 44-44v.; PIT-36L k.39-40)

Lokal mieszkalny nr (...), położony w Ł. przy ul. (...), był w 2011 r. jedynym istotnym składnikiem majątku S. W. i jego żony E. W.. W okresie powstania zaległości w zapłacie podatku dochodowego od osób fizycznych za rok podatkowy 2010 S. W. mieszkał w nim wraz z żoną. Małżonkowie pozostawali w ustroju ustawowej wspólności majątkowej. W 2011 roku E. W. była już na emeryturze. Pozwana widziała korespondencję przychodzącą do męża i miała świadomość, że jest zadłużony w Urzędzie Skarbowym. (okoliczność bezsporna; zeznania S. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:05:14 k. 294v.]; zeznania E. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:39:29 k. 295v.]; zeznania B. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:48:54 k. 297v.]

B. W. w 2011 r. był żonaty z J. W., z którą pozostawał we wspólności majątkowej małżeńskiej. Małżonkowie mieszkali w K. w domu zakupionym za środki pochodzące z kredytu we frankach szwajcarskich.

Pozwany jest informatykiem. Przed 2011 r. pracował w firmie (...). W 2011 r. nie był nigdzie zatrudniony, pomagał dorywczo żonie w prowadzeniu firmy. Małżonkowie systematycznie spłacali wspólny kredyt hipoteczny w frankach szwajcarskich. W 2012 r. pozwany rozpoczął własną działalność gospodarczą w zakresie usług informatycznych, którą prowadzi do chwili obecnej.

W grudniu 2010 r. J. W. prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą (...) – Centrum Usług (...) zawarła z Województwem (...) umowę o dofinansowanie projektu w zakresie e-rachunkowości w ramach regionalnego programu operacyjnego województwa (...) na lata 2007-2013, realizowaną przy wsparciu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Za I transzę środków uzyskanych w ramach umowy o dofinansowanie w wysokości 410.000 zł, J. W. na początku 2011 roku zakupiła sprzęt potrzebny do realizacji I etapu projektu. Z uwagi na nieścisłości w dokumentacji dotyczącej rozliczenia I transzy dofinansowania, Urząd Marszałkowski wtrzymał J. W. wypłatę II transzy środków na realizację inwestycji. Korekcje dokumentacji dotyczącej projektu nie sprostала wynajęta przez J. W. w tym celu profesjonalna firma świadcząca usługi doradcze. W efekcie J. W. podjęła decyzję o wycofaniu się z projektu, co wiązało się z koniecznością zwrotu całej otrzymanej dotacji. J. W. nie dysponowała środkami na zwrot dotacji. Jedynym rozwiązaniem tej sytuacji było zaciągnięcie kredytu bankowego. Zainteresowanie udzieleniem pożyczki wyraził Bank (...) S.A., który zażądał zabezpieczenia zobowiązania hipoteką. Zaproponowane przez J. W. zabezpieczenie w postaci wpisu hipoteki na nieruchomości będącej własnością jej rodziców położonej w Ł. przy ul. (...), okazało się niewystarczające. Bank zażądał szerszego zabezpieczenia. Z uwagi na postawione przez bank warunki, B. W., we wrześniu 2011 roku, zwrócił się do rodziców z propozycją przeniesienia na niego własności mieszkania przy

ul. (...). Pozwany był w dobrych relacjach z rodzicami, wprowadził ich w sytuację finansową, w jakiej znajdował się wraz z małżonką i nie krył przed ojcem, że darowana mu nieruchomość posłuży, jako zabezpieczenie zobowiązań kredytowych. S. i E. W. postanowili pomóc synowi i jego żonie. (umowa o dofinansowanie k. 159-169; umowa o świadczenie usług doradczych k. 240-243; rozwiązanie umowy o świadczenie usług doradczych k. 244; zeznania świadka J. W. - protokół z rozprawy z dnia 9.05.2018r. [adn.: 00:11:08 k. 265v.-266]; zeznania E. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:39:29 k. 295v.]; zeznania B. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:48:54 k. 297v.]])

W dniu 30 listopada 2011 r. przed notariuszem P. L. w Kancelarii Notarialnej w Ł. została sporządzona umowa darowizny ((...)), mocą, której: S. i E. małżonkowie W. darowali swojemu synowi B. W. prawo własności samodzielnego lokalu mieszkalnego oznaczonego nr (...), położonego na czwartej kondygnacji budynku wielomieszkaniowego w Ł. przy ul. (...), o łącznej powierzchni użytkowej 59,35 m⁽²⁾, dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz ze związanym z własnością przedmiotowego lokalu mieszkalnego udziałem wynoszącym 5935/1165385 części wspólnych budynku i innych urządzeń oraz takim samym udziałem w prawie własności działki gruntu o numerze (...), na której znajduje się budynek mieszkalny, objętych księgą wieczystą o numerze (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, natomiast obdarowany B. W. oświadczył, że zezwala swoim rodzicom S. W. i E. W. na bezpłatne, dożywotnie zamieszkiwanie w przedmiotowym lokalu mieszkalnym na warunkach dotychczasowych, do końca życia ostatniego z uprawnionych. Wartość przedmiotu darowizny określono w akcie notarialnym na kwotę 180.000 zł. (umowa darowizny k. 31-32; elektroniczny wydruk księgi wieczystej KW nr (...) k. 34-38, 275-280)

Równocześnie z umową darowizny, tj. w dniu 30 listopada 2011 r. przed tym samym notariuszem - P. L., S. i E. małżonkowie W. zawarli umowę majątkową małżeńską ustanawiającą ustrój rozdzielności majątkowej (akt notarialny Rep. A nr (...)). (umowa majątkowa małżeńska k. 46)

Decyzja o ustanowieniu ustroju rozdzielności majątkowej małżeńskiej wypłynęła od S. W. i miała na celu uchronienie E. W. przed ewentualnymi skutkami problemów finansowych pozwanego związanych z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. S. W. nie chciał, aby żona była obciążona jego długami. (zeznania S. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:05:14 k. 294v.]; zeznania E. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:39:29 k. 295v.]])

W dniu 30 maja 2012 r. Bank (...) S.A. w W. udzielił J. W. pożyczki dla klientów instytucjonalnych w wysokości 520.000 zł zabezpieczonej hipoteką łączną do sumy 780.000 zł na dwóch nieruchomościach położonych w Ł., dla których Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgi wieczyste: nr (...) dla lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) oraz nr (...) dla nieruchomości gruntowej zabudowanej budynkiem mieszkalnym i oraz dwoma budynkami gospodarczymi przy ul. (...). W dniu 22 czerwca 2012 r. J. W. przelała na rachunek Urzędu Marszałkowskiego w Ł. kwotę 410.996 zł tytułem zwrotu dotacji. (umowa pożyczki k. 154-157; potwierdzenie przelewu k. 158)

W 2012 r. S. i E. W. zmienili miejsce zamieszkania. Przenieśli się na wieś, do domu stanowiącego własność ich młodszego syna L. W., który wraz z żoną i niepełnosprawnym dzieckiem wprowadził się do mieszkania zwolnionego przez rodziców przy ul. (...) w Ł., stanowiącego przedmiot umowy darowizny. (zeznania S. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:05:14 k. 294v.]])

W dniu 31 stycznia 2013 r. do Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. wpłynęła informacja oraz korekta zeznania podatkowego złożone przez S. W. o wysokości dochodu (poniesionej straty) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w roku podatkowym 2011 (PIT-36L), w którym dłużnik zadeklarował podatek należny do zapłaty w kwocie 504,07 zł. (PIT/B k. 130-131; PIT-36L k.127-129)

Z uwagi na to, iż S. W. nie uregulował zobowiązania podatkowego wynikającego ze złożonej korekty zeznania o wysokości dochodu (poniesionej straty) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w roku podatkowym 2011 (PIT-36L), Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. w Ł., pismem z dnia 6 lutego 2013 r. doręczonym w dniu 19 lutego 2013

r. wezwał dłużnika do zapłaty należności podatkowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2011 rok w kwocie 512,80 zł. S. W. nie wywiązał się z powyższego obowiązku. (wezwanie do zapłaty k. 133; potwierdzenie doręczenia k. 133v.; okoliczność bezsporna)

Zaległości podatkowe S. W. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2011 r. zostały stwierdzone wystawionym w dniu 28 lutego 2013 r. tytułem wykonawczym o numerze SM (...). (tytuł wykonawczy k. 123)

Z dniem 30 marca 2013 r. firma (...) została wykreślona z Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej. (informacja (...)) k. 135)

Czynności egzekucyjne podjęte po zawarciu umowy darowizny przez organ podatkowy oraz przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Widzewa w Łodzi J. Z. (sygn. Km 1817/12) w oparciu o tytuły wykonawcze: z dnia 4 sierpnia 2011 r. o numerze SM (...) oraz z dnia 28 lutego 2013 r. o numerze SM (...) wykazały, że dłużnik nie posiada wystarczających środków majątkowych na pokrycie całej należności. W toku egzekucji komorniczej ustalono, że na dzień 9 września 2013 r. przeciwko dłużnikowi prowadzonych jest 7 czynnych postępowań egzekucyjnych (w tym 3 z wniosków wierzycieli uprzywilejowanych) na łączną kwotę zadłużenia 449.266,00 zł, w tym koszty egzekucyjne, a wysokość narastających odsetek wynosi 92,16 zł dziennie. Jedynym ujawnionym i skutecznie zajęтым składnikiem majątku S. W., z którego egzekucja jest częściowo skuteczna, jest świadczenie emerytalno-rentowe,

z którego potrącenia dokonywane są zgodnie z planem podziału. (protokoły o stanie majątkowym dłużnika z dnia 12.01.2012 r. i z dnia 21.11.2014 r. k. 60-61v.; wezwanie do dokonywania potrąceń z renty z dnia 22.03.2012 r. k. 54-55; zawiadomienie NUS o zajęciu prawa majątkowego stanowiącego świadczenie zaopatrzenia emerytalnego oraz ubezpieczenia społecznego dłużnika z dnia 5.04.2012 r. k. 137-138; informacja zakładu emerytalno-rentowego k. 139; zawiadomienie komornika o dokonanych czynnościach z dnia 9.09.2013 r. k. 141; informacja wierzyciela o wpłatach na poczet zaległości k. 63)

Postanowieniem z dnia 6 marca 2015 r. komornik umorzył postępowanie egzekucyjne prowadzone przeciwko S. W. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Skarga wierzyciela Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. nie została uwzględniona przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi, który wskazał w postanowieniu wydanym w dniu 19 maja 2015 r. sygn. 1Co 1658/15, że decyzja Komornika zasługiwała na aprobatę, gdyż biorąc pod uwagę globalny stan zadłużenia S. W. i kwotę egzekwowaną w postępowaniu egzekucyjnym, wierzyciel nie uzyskałby zaspokojenia swojego roszczenia. Na dzień umorzenia egzekucji komorniczej, tj. 19 maja 2016 r., stan zaległości wraz z odsetkami z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za rok 2010 i 2011, stwierdzonych tytułami wykonawczymi z dnia 4 sierpnia 2011 r. o numerze SM (...) oraz z dnia 28 lutego 2013 r. o numerze SM (...) - wynosił 126.775,78 zł. (postanowienie komornika o umorzeniu postępowania k. 145; postanowienie sądu w przedmiocie skargi na czynności komornika k. 147; raport o stanie zaległości na dzień 19.05.2016r. k. 125)

Pismem z dnia 25 listopada 2016 r., doręczonym w dniu 29 listopada 2016 r., wierzyciel wezwał dłużnika do zapłaty kwoty 123.536,65 zł tytułem należności wynikających z tytułu wykonawczego z dnia 4 sierpnia 2011 r. o numerze SM (...), stwierdzającym zobowiązanie dłużnika z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 rok. (wezwanie do zapłaty k. 199)

Wobec braku uregulowania powyższej należności wierzyciel w dniu 8 grudnia 2016 r. wystawił tytuł wykonawczy o numerze (...), stwierdzający tę samą wierzytelność z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych za 2010 rok, co pierwotnie wystawiony tytuł wykonawczy z dnia 4 sierpnia 2011 r. o numerze (...). Zarazem wierzyciel pismem z dnia 8 grudnia 2016 r., doręczonym dłużnikowi w dniu 12 grudnia 2016 r. dokonał zajęcia świadczeń zaopatrzenia emerytalnego dłużnika. (tytuł wykonawczy nr (...)) k. 198; zawiadomienie o zajęciu świadczenia emerytalnego wraz potwierdzeniem doręczenia k. 201-202v.; potwierdzenie wpływu zajęcia do ZUS k. 200)

Decyzją z dnia 6 kwietnia 2017 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. w Ł. umorzył część zaległości S. W. w zakresie 50% odsetek za zwłokę od należnych zaległości w podatku dochodowym od osób fizycznych za lata 2010 i 2011, natomiast pozostała do zapłaty zaległość w łącznej kwocie 78.064,09 zł wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 23.660,26 zł

rozłożył na raty, ustalając ostateczny termin spłaty zadłużenia na 26 lutego 2018 r. W wykonaniu postanowień decyzji z dnia 6 kwietnia 2017 r., S. W. w okresie od 10 kwietnia 2017 r. do 18 października 2017 r. wpłacił na rachunek wierzyciela łącznie kwotę 19.999,99 zł. Dłużnik uchybił terminowi zapłaty trzech kolejnych rat zaległości objętych harmonogramem spłaty i nie złożył kolejnego wniosku o udzielenie ulgi w spłacie ciężących na nim zobowiązań podatkowych. W takiej sytuacji decyzja wygasła z mocy prawa na podstawie art. 259 § 1a Ordynacji podatkowej w zakresie wszystkich niezapłaconych rat. (decyzja k. 230-234; okoliczność bezsporna; historia rachunku bankowego k. 250-251)

Na dzień 7 lutego 2018 r. łączna wysokość wierzytelności powoda względem S. W. z tytułu podatku dochodowego za lata 2010 i 2011, wynosiła 58.006,86 zł (55.378,86 zł – należność główna i 2.628 zł – odsetki od zaległości podatkowych). (lista zaległości na dzień 7.02.2018 r. k. 247)

Małżeństwo B. i J. W. zostało rozwiązane przez rozwód w 2016 r. Już wcześniej małżonkowie zawarli umowę o rozdzielności majątkowej. B. W. i J. W. do chwili obecnej spłacają raty kredytu frankowego zaciągniętego wspólnie na zakup domu w K.. (zeznania B. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:48:54 k. 297v.]

Sytuacja finansowa spółki (...) po 2011 roku uległa poprawie. S. W. wyraża wolę dalszej spłaty zobowiązań podatkowych wobec Urzędu Skarbowego Ł. w Ł.. (zeznania S. W. - protokół z rozprawy z dnia 17.09.2018r. [adn.: 00:05:14 k. 294v.]

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów, w tym z dokumentów, zeznań pozwanych: S. W., E. W. i B. W. oraz świadka J. W..

Sąd odmówił wiary zeznaniom pozwanych: B. W. i S. W. w zakresie ich twierdzeń, iż w chwili podpisywania umowy darowizny B. W. nie wiedział o istnieniu zaległości podatkowych ojca względem Urzędu Skarbowego Ł. w Ł.. Twierdzenia te pozostają w sprzeczności z treścią zeznań B. W. złożonych na rozprawie w dniu 17 września 2018 r., z których wynika, że obdarowany, co najmniej od 2004 roku systematycznie współpracował z ojcem, jako podwykonawca i świadczył na rzecz firmy (...) usługi informatyczne. B. W. przyznał, że miał świadomość problemów finansowych, z jakimi borykał się S. W. w latach 2011-2013, ponieważ rozmawiał z ojcem o trudnościach związanych z egzekwowaniem należności przysługujących mu od kontrahentów za wykonane na ich rzecz usługi. W szczególności B. W. zeznał, że ojciec „nie podjął spłaty zadłużenia w Urzędzie Skarbowym, bo nie miał na to pieniędzy”, ponieważ mając na celu zachowanie płynności finansowej firmy, w pierwszej kolejności spłacał swe zobowiązania wobec pracowników i dostawców. Z tych względów przyjąć należy, że B. W. w chwili zawierania umowy darowizny miał świadomość istnienia zadłużenia podatkowego S. W. względem powoda.

Sąd odmówił także wiary zeznaniom E. W. w zakresie, w jakim wywozowała, że w chwili zawierania umowy darowizny nie miała świadomości zadłużenia S. W. wobec organu podatkowego, ponieważ mąż nie wtajemniczał jej w kwestie dotyczące funkcjonowania firmy. Twierdzenia pozwanej pozostają w sprzeczności z treścią jej zeznań złożonych na rozprawie w dniu 17 września 2018 r., z których wynika, że o długu męża dowiedziała się z odbieranych w miejscu zamieszkania wezwań do zapłaty, z których pierwsze, jak ustalono w toku postępowania, zostało doręczone powodowi w dniu 19 lipca 2011 r., a zatem 5 miesięcy przed zawarciem umowy darowizny.

Wysokość zaległości podatkowych nigdy nie była kwestionowana - ani w zakresie należności głównej, ani naliczenia odsetek, ani też już wygenerowanych kosztów egzekucji administracyjnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Strona powodowa oparła swoje roszczenie na przepisach regulujących ochronę wierzyciela na wypadek niewypłacalności dłużnika, tj. art. 527 i następnych k.c.

Mając na uwadze podniesiony przez pozwanego B. W. zarzut braku uprawnienia strony powodowej do żądania ochrony na podstawie art. 527 k.c. wierzytelności pieniężnych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych,

jako powstałych ze stosunku administracyjnoprawnego, stwierdzić należy, że droga sądowa w niniejszej sprawie jest dopuszczalna. Zgodnie z obecnie dominującym w orzecznictwie poglądem możliwe jest wykorzystanie konstrukcji cywilistycznej skargi pauliańskiej do ochrony wierzytelności publicznoprawnych (podatków, składek ZUS itp.) przez zastosowanie przepisów art. 527 i n. k.c. (wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 1 czerwca 2011 r., II CSK 513/10, z dnia 28 października 2010 r., II CSK 227/10, OSNC-ZD 2011, nr 1, poz. 3, wyrok SN z 13 maja 2005 r., I CK 677/2004, uchwała Sądu Najwyższego z 11 kwietnia 2003 r., III CZP 15/2003, uchwała składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z 12 marca 2003 r., III CZP 85/2002).

Przepisy dotyczące skargi pauliańskiej przyznają uprawnienie do zaskarżenia czynności dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, czego konsekwencją może być uznanie ważnych czynności za bezskuteczne wobec skarżącego, co w rezultacie umożliwi zaspokojenie się wierzyciela z określonych przedmiotów z majątku osoby trzeciej, tak jakby znajdowały się one nadal w majątku dłużnika.

Skorzystanie przez wierzyciela ze skargi pauliańskiej wymaga łącznego spełnienia następujących przesłanek:

- 1) istnienie wierzytelności;
- 2) dokonanie przez dłużnika z osobą trzecią czynności prawnej,
- 3) dokonanie przez dłużnika czynności z pokrzywdzeniem wierzycieli, a zarazem takiej, z której osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową;
- 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością (a w pewnych przypadkach zamiarem) pokrzywdzenia wierzyciela oraz
- 5) świadomość osoby trzeciej, co do zamiaru pokrzywdzenia przez dłużnika wierzyciela.

Skorzystanie ze skargi pauliańskiej, co do zasady wymaga istnienia wierzytelności podlegającej ochronie (wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CSK 273/09, LEX nr 602265; wyrok SN z dnia 15 lutego 2013 r., I CSK 323/12, LEX nr 1308002).

Bezspornym jest, iż Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł., przysługuje wobec S. W. wierzytelność z tytułu zaległych zobowiązań podatkowych, które wraz z odsetkami i kosztami postępowania egzekucyjnego opiewają na dzień 7 lutego 2018 r. na kwotę 58.006,86 zł. Wierzytelność ta została stwierdzona dokumentami urzędowymi, tj. wskazanymi powyżej tytułami wykonawczymi wystawionymi przez Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. w Ł.. Wierzytelność przysługująca powodowi nie miała charakteru wierzytelności przyszłej, była już istniejącą, potwierdzoną wydanymi tytułami wykonawczymi, zarówno w chwili wytoczenia powództwa, jak i w dacie przekazania nieruchomości osobie trzeciej w drodze umowy darowizny.

Kolejną przesłanką skargi pauliańskiej, jest dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią, przy czym przedmiotem zaskarżenia może być tylko taka czynność prawna, której skutkiem jest zmniejszenie majątku dłużnika, które przejawia się tym, że z majątku ubył jakiś jego składnik albo też jakiś przedmiot doń nie wszedł. Ze zmianą w majątku dłużnika musi się jednocześnie wiązać uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią, która polega na nabyciu rzeczy lub prawa albo na zwolnieniu z obowiązku.

Na gruncie niniejszej sprawy bezspornym jest dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią, bowiem S. W. i E. W. przekazali w drodze darowizny (a więc bez jakiegokolwiek formy ekwiwalentu) B. W. – lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość, oznaczony numerem(...), położony w Ł. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) wraz ze związanym z własnością przedmiotowego lokalu mieszkalnego udziałem wynoszącym 5935/1165385 części wspólnych budynku i innych urządzeń oraz takim samym udziałem w prawie własności działki gruntu o numerze (...), na której znajduje się budynek mieszkalny, objętych księgą wieczystą o numerze (...). W wyniku dokonanej czynności, B. W. stał się wyłącznym właścicielem przedmiotowej nieruchomości. Zauważyć przy tym należy (co wiąże się z kolejną przesłanką),

że w/w czynność prawna została dokonana przez dłużnika „z pokrzywdzeniem wierzyciela”, a zarazem była to czynność, z której osoba trzecia (a więc B. W.) uzyskał korzyść majątkową.

Przez „pokrzywdzenie wierzyciela” ustawa rozumie stan opisany w § 2 art. 527 k.c., czyli niewypłacalność, względnie pogłębienie stanu niewypłacalności dłużnika (w jakimkolwiek stopniu). Chodzi tu najogólniej mówiąc, o aktualny brak możliwości wywiązania się z zobowiązań finansowych, a więc jeżeli cały majątek dłużnika nie wystarcza na pokrycie długów. Pokrzywdzenie wierzyciela stanowi także każde istotne powiększenie niewypłacalności dłużnika, a co za tym idzie utrudnienie i odwleczenie zaspokojenia. (tak SN w wyroku z 28 listopada 2001 r., IV CKN 525/00, niepubl., podobnie w wyroku z 8 kwietnia 1998 r., III CKN 450/97, opubl. OSNC 11/98 poz. 184). Stan rzeczy, który prowadzi do pokrzywdzenia wierzyciela w powyższym znaczeniu, istnieć powinien zarówno w chwili wystąpienia ze skargą, jak i w chwili orzekania (tak SN w orzeczeniu z 22 marca 2001 r., V CKN 280/00, niepubl; SA w Ł. w wyroku z 16 grudnia 1993 r., I ACr 550/93; niepubl. oraz SA w W. w wyroku z 7 grudnia 1995 r., I ACr 967/95, opubl. Wok. 10/96, poz. 46). Pomiędzy czynnością dłużnika, a pokrzywdzeniem wierzyciela istnieć musi zależność określana niekiedy, jako związek przyczynowy. Nie chodzi tu jednak o stricte adekwatny związek przyczynowy w tym znaczeniu, aby niewypłacalność była „normalnym” następstwem dokonanej przez dłużnika czynności, ale raczej o to, że czynność prawna dłużnika musi stanowić *conditio sine qua non* jego niewypłacalności (choćby nie stanowiła ona jedynej przyczyny niewypłacalności). Niewypłacalność dłużnika może być wykazywana wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi.

Według Sądu, w wyniku zbycia własności lokalu mieszkalnego oznaczonego numerem (...), znajdującego się przy ul. (...) w Ł., S. W. bez wątplenia stał się niewypłacalny. Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego darowane mieszkanie było jedynym cennym składnikiem majątku dłużnika i jego żony E. W., z którą do chwili zawarcia umowy darowizny pozostawał w ustroju wspólności majątkowej małżeńskiej. Okoliczność ta została przez pozwanych przyznana w toku niniejszego postępowania.

Ostatnie dwie przesłanki warunkujące możliwość skorzystania z instytucji skargi pauliańskiej, mają charakter subiektywny, ponieważ wiążą się ze sferą intelektualną i wolicjonalną stron uczestniczących w zaskarżonej czynności prawnej.

Co do zasady, dla skuteczności skargi pauliańskiej wystarczającym jest wykazanie, że dłużnik ma świadomość pokrzywdzenia wierzycieli, a więc że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie (A. Ohanowicz (w:) System prawa cywilnego, t. III, cz. 1, s. 948; M. Pyziak-Szafnicka (w:) System prawa prywatnego, t. 6, s. 1259). Świadomość pokrzywdzenia to rozeznanie, możliwość zrozumienia, że oznaczone zachowanie własne może spowodować dla ogółu wierzycieli niemożność zaspokojenia się. Zachowanie to wiąże się w sposób naturalny ze stosunkiem psychicznym dłużnika do wyobrażonego skutku danej czynności. Będzie się on wyrażał albo chęcią pokrzywdzenia, albo godzeniem się na pokrzywdzenie albo też przypuszczeniem, że pokrzywdzenia przez czynność jednak uniknie. A zatem, do przyjęcia, że dłużnik dokonywał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, wystarczy, by takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy powyższa przesłanka została spełniona ponad wszelką wątpliwość. Sąd nie wątpi, że zarówno dłużnik S. W., jak i jego żona E. W., z którą dłużnik w chwili zawarcia umowy darowizny pozostawał w ustroju wspólności ustawowej małżeńskiej, podejmując czynność w efekcie, której ich syn B. W. stał się wyłącznym właścicielem lokalu numer (...) przy ul. (...) w Ł., działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela – Skarbu Państwa – Urzędu Skarbowego Ł. w Ł.. Oboje małżonkowie mieli pełną świadomość zadłużenia S. W. względem wierzyciela. S. W. odbierał korespondencję kierowaną do niego przez Urząd Skarbowy, w tym wezwania do zapłaty i nie kwestionował wysokości zadłużenia. Mimo tego dłużnik świadomie pozostawał w zwłoce z zapłatą podatków, regulując inne zobowiązania związane z bieżącym funkcjonowaniem firmy. E. W. wiedziała o zadłużeniu męża, ponieważ zapoznała się z treścią wezwań do zapłaty, które odbierała w miejscu swego zamieszkania. W ocenie Sądu, małżonkowie S. i E. W., pomniejszając swój majątek, świadomie dążyli do uniemożliwienia lub przynajmniej ograniczenia możliwości zaspokojenia roszczeń strony powodowej, tym bardziej, że w dacie zawarcia

umowy darowizny w dniu 30 listopada 2011 r. zawarli jednocześnie umowę majątkową małżeńską ustanawiającą ustrój rozdzielności majątkowej. W tak zakreślonej sytuacji twierdzenia S. i E. W., wedle, których jedynym powodem zbycia lokalu mieszkalnego w drodze umowy darowizny była wola zabezpieczenia potrzeb życiowych ich syna B. W. oraz pomoc w pozyskaniu środków finansowych niezbędnych do uregulowania zobowiązań finansowych synowej, jawią się, jako mało prawdopodobne. Nawet, bowiem gdyby przyjąć, że bezpośrednim zamiarem małżonków W. nie była chęć pokrzywdzenia wierzyciela, to stwierdzić należy ponad wszelką wątpliwość, że pozwani obejmując swą świadomością fakt istnienia wierzytelności względem organu podatkowego, co najmniej przewidywali ewentualną możliwość pokrzywdzenia wierzyciela.

Z posiadaniem przez osobę trzecią wiedzy o tym, że dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, zrównana została sytuacja, gdy osoba trzecia przy zachowaniu należytej staranności mogła tę wiedzę uzyskać (a zatem, gdy brak wiedzy jest zawiniony). Nie ma przy tym znaczenia zła wiara osoby trzeciej ani to, czy posiadana przez nią wiedza jest wynikiem jej działania, a zwłaszcza porozumienia się z dłużnikiem. Obojętne jest źródło wiedzy i sposób jej uzyskania. Poza tym, wykazanie tej przesłanki wspierają dwa domniemania z art. 527 § 3 k.c. i 528 k.c. - działające na korzyść wierzyciela. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela (art. 527§3 k.c.). W takiej sytuacji, na wierzyciela nie ciąży obowiązek wykazywania takiej zależności. Ustalając ów stosunek bliskości należy odwołać się do więzi uczuciowej, majątkowej, przyjacielskiej, rodzinnej. Do kręgu osób pozostających w bliskim stosunku, w pierwszym rzędzie obok bliskich członków rodziny zaliczyć należy przyjaciół, kolegów, zaufanych pracowników, podwładnych (SA w Gdańsku w wyroku z dnia 10 stycznia 1995 r. w sprawie I ACr 1014/94; OSA 1995/2/6).

W niniejszej sprawie bezsporne jest, iż osobą trzecią, na rzecz, której S. W. i E. W. wyzbyli się prawa własności lokalu mieszkalnego, była osobą z najbliższego kręgu rodziny – pozwani darowali, bowiem własność lokalu mieszkalnego swojemu synowi B. W., z którym pozostawali w bardzo dobrych relacjach rodzicielskich.

Domniemanie wynikające z bliskich relacji dłużnika i osoby trzeciej, zasadniczo może być przez nią obalone dowodem przeciwnym. Osoba trzecia winna wówczas wykazać (stosownie do treści art. 6 k.c.), że mimo stosunku bliskości z dłużnikiem nie wiedziała, iż działania dłużnika krzywdzą wierzyciela. Od tej ogólnej zasady ustawodawca wprowadził jednak wyjątek, znajdujący zastosowanie w sytuacji, gdy „krzywdząca” czynność ma charakter nieodpłatny. Stosownie do treści art. 528 k.c., jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Zauważyć należy przy tym, że jeżeli bezpłatne korzyści przypadają osobom bliskim dłużnika, zastosowanie ma art. 528 k.c., jako statuujący surowsze przesłanki uznania czynności za bezskuteczną, a nie przepis art. 527 § 3 k.c. (M. Pyziak-Szafnicka, w: System PrPryw, t. 6, 2014, s. 1663; P. Machnikowski, w: Gniewek, Machnikowski, Komentarz KC 2014, s. 1056; A. Janiak, w: Kidyba, Komentarz KC 2010, III, s. 843; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 08.12.2005 r., sygn. akt II CK 309/05, wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21.08.2012 r., sygn. akt I ACA 726/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21.3.2013 r., sygn. akt V ACA 828/12).

Na gruncie niniejszej sprawy S. W. stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny (bez wątplenia czynności nieodpłatnej, a więc takiej, która doprowadziła do zwiększenia aktywów obdarowanego i nie wiązała się po jego stronie, z jakimikolwiek konsekwencjami na tle finansowym). Nieodpłatny charakter skarżonej czynności, w rezultacie, prowadzi do zastosowania art. 528 k.c., który wyłącza po stronie powoda konieczność dowodzenia złej wiary po stronie osoby trzeciej – a zatem stan świadomości pozwanego B. W., pozostaje w tym przypadku bez znaczenia. Niezależnie od powyższego podkreślić jednakże należy, że obdarowany B. W., mając świadomość istnienia zaległości podatkowych ojca, zdawał sobie sprawę z tego, że jego działania krzywdzą wierzyciela. Relacje B. W. z ojcem układały się bardzo poprawnie, obdarowany stale współpracował z ojcem, świadcząc na rzecz jego firmy usługi w zakresie własnej działalności gospodarczej. S. W. nie krył przed synem wiadomości na temat kondycji finansowej firmy, opowiadał o

problemach z wyegzekwowaniem należności od kontrahentów i trudnościach ze spłatą zadłużenia względem organu podatkowego.

Odnosząc powyższe uwagi do rozpoznawanej sprawy należy stwierdzić, że spełnione zostały wszystkie przesłanki warunkujące uwzględnienie powództwa w stosunku do B. W. i mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w pkt 1 wyroku.

Natomiast zarzut E. W. i S. W. dotyczący braku po ich stronie legitymacji procesowej biernej, uprawniającej do uczestnictwa w sprawie w charakterze pozwanych uznać należało za uzasadniony.

W niniejszej sprawie o legitymacji procesowej przesądza treść art. 531 § k.c., który wskazuje, że zakwestionowanie skuteczności czynności następuje „... w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która uzyskała skutek tej czynności korzyść majątkową”. Pojęcie „osoba trzecia” odnosi się do stosunku prawnego istniejącego pomiędzy wierzycielem a osobą zobowiązaną do spełnienia na jego rzecz świadczenia pieniężnego (dłużnikiem). Chodzi, więc o podmiot pozostający poza dotychczasowym stosunkiem prawnym. Dłużnik z natury rzeczy takim podmiotem nie jest. Nie jest nim nawet wówczas, gdy przekazuje osobie trzeciej prawo majątkowe zbywalne, zastrzegając dla siebie służebność umożliwiającą mu dalsze korzystanie z nieruchomości w określonym zakresie. W tym ostatnim przypadku - wbrew stanowisku powoda - nie można uznać dłużnika za podmiot odnoszący korzyść majątkową. Wiadomo, że prawo własności do danej rzeczy jest najszerszym prawem do rzeczy, jakie zna system polskiego prawa cywilnego. Wszystkie inne prawa w tym służebności mają węższą treść i w konwencji ich wartość ekonomiczna musi być niższa. Dla oceny czy dłużnik odniósł korzyść czy stratę, należy uwzględnić ogólny wynik ekonomiczny danej czynności, a nie jedynie jeden jej aspekt polegający na tym, że w majątku dłużnika pojawiło się nowe prawo (w tym wypadku prawo dożywotniego zamieszkiwania). Ogólny wynik ekonomiczny zbycia własności, nawet z ustanowieniem służebności tzw. zbycie konstytutywne, przy którym powstaje nowe prawo, prowadzi do zmniejszenia majątku zbywcy. Gdyby było odmiennie to nawet powód nie mógłby powoływać się na przedmiotową darowiznę, gdyż wszak dłużnik odnosiłby korzyść w postaci nabycia prawa majątkowego.

Te wszystkie względy pozwalają uznać, że powołany przepis przyznaje legitymację bierną wyłącznie osobie trzeciej, która w wyniku czynności krzywdzącej wierzycieli dokonanej z dłużnikiem, otrzymała korzyść majątkową. W świetle treści art. 531 § 1 k.c. dłużnik nie jest stroną procesu pauliańskiego. Takie też jest zapatrywanie nauki prawa (por. prof. dr hab. Małgorzata Pyziak – Szafnicka System Prawa Prywatnego, Prawo zobowiązań – część ogólna. tom 6 pod red. Adama Olejniczaka, wyd. C.H. Beck Warszawa 2009, str. 1275). Oczywiście w procesie opartym na podstawach z art. 527 i nast. k.c. dłużnik powoda (wierzyciela) może występować w roli interwenienta ubocznego, gdyż niewątpliwie może posiadać interes prawny, aby sprawa została rozstrzygnięta na korzyść jednej ze stron, szczególnie wówczas, gdy tak jak w niniejszym przypadku ma to miejsce - jest uprawniony ze służebności.

Z powyższych względów powództwo w stosunku do pozwanych S. W. i E. W. podlegało oddaleniu, o czym Sąd orzekł w pkt. 2 wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 k.p.c. regułą odpowiedzialności za wynik procesu.

Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony (art. 98 § 3 k.p.c.). Wedle art. 99 k.p.c. stronom reprezentowanym przez radcę prawnego lub rzeczownika patentowego oraz Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. W związku z tym Sąd zasądził od B. W., jako strony przegrywającej sprawę na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 7.200 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Na podstawie § 2 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 tj.) Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Naczelnika Urzędu Skarbowego

Ł., jako strony przegrywającej sprawę na rzecz S. W. i E. W. kwoty po 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.